

HELENE SCHJERFBECK HYVINKÄÄLLÄ 1902 – 1925

Hyvinkään kaupunki on mukana Antti J. Jokisen suurelokuvassa Helene, joka saa ensi-iltansa 2020. Elokuva avaa oven Helene Schjerfbeckin, Suomen tunnetuimman naistaiteilijan, sielunelämään, taiteeseen ja rakkaustarinaansa.

Hyvinkään kunta maalattiin maailmankartalle vuonna 1917. Tuohon aikaan Hyvinkään katuja kulkivat ylhäiset venäläiset parantolavieraat. Heidän joukostaan erottui myös tuo vähän oudosti kävelevä, kuuluisa taiteilija Helene Schjerfbeck. Voi, olisittepa nähneet, miten kipakoin askelin Helene käveli Hyvinkään juna-asemalta takaisin kotiinsa! Helsingistä ostetut uudet värit polttelivat mielessä ja hyvinkääläinen mallikin oli jo valmiiksi katsottu.

Hyvinkää oli alunalkujaan erinomainen paikka taiteilijayhteisöille, vaikkakin Schjerfbeck muutti Hyvinkäälle alun perin hoitaakseen sairasta äitiään vuonna 1902. Mutta miksi Hyvinkäälle? Hyvinkää houkutti terveelliseksi kehitettyä ilmanalallaan ja oli Helenelle myös entuudestaan tuttu, sillä hänen taiteilijakollegansa Anna von Bondsdorfin puoliso toimi parantolan lääkärinä ja Helenen veli arkkitehti Magnus Schjerfbeck oli suunnitellut parantolan puurakennukset.

Schjerfbeck käytti malleinaan mielellään hyvinkääläisiä. Monet olivat hänen kadulla tapaamiaan ihmisiä, jotka hän kutsui ateljeeseensa malliksi. Malliksi päätyi naapuruston lapsia, tehtaantyttyjä ja kartanoiden tyttäriä. Keskiössä ei kuitenkaan ollut paikallinen miljöö tai kansankuvaus. Hän piirsi joskus luonnoksia asemansseudulla liikkuvista ihmisistä. Tuohon aikaan Hyvinkää oli aktiivinen asemapaikkakunta, jossa vilisi Amerikan-matkaajia. Hyvinkäällä Schjerfbeck irtautui vanhoista taiteellisen ilmaisun perinteistä ja löysi uudelleen maalaamisen ilon, vaikka hän samalla etäännytti Helsingin taide-elämästä.

Äitinsä kuoltua 1923 Helene muutti ensin Hyvinkään Kasöörinmäkeen ja pari vuotta myöhemmin Tammisaareen. Mahtoiko syynä olla Hyvinkään voimakas kaupunkimaistuminen, sillä hän sanoi: "Hyvinkäältä on tullut afääripaikkakunta, keskustassa on pelkästään kauppoja". Muutos olikin paikkakunnalla ollut suuri. Hyvinkäältä oli tullut vilkas keskus parissa kymmenessä vuodessa.

Nykyään Hyvinkää on aktiivinen kulttuuri- ja tapahtumakaupunki hyvien liikenneyhteyksien keskellä, lähempänä Helsinkiä kuin Helenen aikoina. Hyvinkäällä luodaan kasvua, kauppaa, koteja ja komeita kouluja. Tehdään tutkimusta ja tuotekehitystä, toimitiloja ja taidetta. Nautitaan sujuvasta arjesta. Eletään elämää, josta on helppo olla ylpeä.

Lisätietoja: kulttuuri- ja tapahtumapäällikkö Outi Raatikainen, 0400 929 846, outi.raatikainen@hyvinkaa.fi
Lähteet: Hyvinkään kaupunginmuseo: Susanna Eskola. Anu Lahtinen: Hyvät, pahat ja hyvinkääläiset.
Seija Saarikuru: Hiljaiset vuodet. Taiteilija Helene Schjerfbeckin Hyvinkään aika.